

1756; (1) et Matrili anno 1785 in opere cui titulus *Co-
leccion de obras y opúsculos pertenecientes á la milagrosa
Aparicion de la Bellisima Imagen de N. Señora de Guada-
lupe*; et etiam Guadalaxarae anno 1873 in opere cui ti-
tulus *La Religion y la Sociedad*, omisis ibi approbationi-
bus pictorum, brevitatis causa; nunc denuo typis manda-
tur, desumptum ex secunda ex memoratis editionibus,
ad quam etiam fideliter conformatur in omnibus quae
orthographiam pertinent.

Etiamsi praeclare rem tractavit Cabrera, videatur in-
super in secunda parte hujus dissertationis argumentum
duodecimum.

PARS SECUNDA.

ARGUMENTA PERPENDUNTUR, QUIBUS
B. M. V. EJUSQUE IMAGINIS DE GUADALUPE APPARI-
TIONES COMPROBANTUR.

PROTESTATIO.

Cum in hac, et in sequenti hujus dissertationis parte
agendum sit de iis, quae Guadalupensis Apparitionis
probant veritatem; cumque jam in prima parte quaedam
sint inserta, quae Apparitionem narrant, et Imaginem
describunt, et de ejusdem mirabili picturae modo trac-
tant, ante omnia necesse est declarare, et in praeinsertis,
et in quibuscumque subsequentibus, sive historica nar-
rentur cujuscumque generis, vel cultus, vel miraculo-
rum, etc., sive theologice, sive philosophice disseratur,
omnimodam subjectionem decretis Smi. Domini Urba-
no VIII dissertationis auctorem protestari; nec quidquam
plus fidei, et valoris habere censendum, praeterquam
quod Sanctae Sedis Apostolicae judicio debeat habere.

(1) Beristain, Bibliot. Hisp. Americana, art. *Cabrera D.
Miguel.*

DE GENERE ARGUMENTORUM, QUIBUS GUADALUPENSIS
APPARITIO PROBATUR.

Quoniam Guadalupensis Apparitio (1) fuit histori-
cum factum, quod tercentis et quinquaginta et quatuor
ab hinc contigit annis, ita ejus veritas est stabilienda,
quemadmodum historica facta et inquiruntur, et proban-
tur, scilicet, traditione constanti, scriptis testimoniis, et
publicis monumentis. Quoniam autem hoc factum non
humanum fuit, sed aliquid ordinis supernaturalis, argu-
menta quibus demonstratur, non pure historica erunt,
sed historico theologica; vim habentia, etiam juxta Theo-
logiae doctrinam: attendendum siquidem, Dominum,
etiam in partibus Catholicae Ecclesiae, id est, in na-
tionibus Sedi Apostolicae vera obedientia subjectis, ea
quae ad cultum divinum per inent, speciali quadam pro-
videntia curare; prae oculis habendum devotionem con-
stantem populorum, per tria jam saecula, et dimidium,
Pastoribus illam approbantibus, et foventibus, merito
divinae gratiae motioni attribui: prae oculis etiam ha-
bendum quid valet Episcoporum, maxime plurimorum,
auctoritas in his, quae ad cultum divinum, et Dei Genitri-
cis venerationem pertinent; et maxime, quanta est Sum-
mi Pontificis auctoritas, quando per ipsum cultus hujus-
modi fovetur, etc.; quae omnia respective, dum argumen-
ta proponantur, mente perpendere necesse est. Deni-
que, cum factum in hac dissertatione demonstrandum,
non in omnibus fuerit transitorium, sed in eo aliquid per-
manens reperiatur, scilicet ipsa Sacra Imago B. M. V. de
Guadalupe, quae in *ayatl* Joannis Didaci mirabiliter de-

(1) Usus invaluit ut quavis dicatur in singulari *Apparitio
B. V. M. de Guadalupe*, omnes eo verbo manifestationes Dei-
parae Joanni Didaco, et Joanni Bernardino, et Imaginis Appa-
ritio, prout historice constant, intelligantur.

picta apparuit, quaeque adhuc in Collegiata Ecclesia ad Tepeyacatl asservatur et veneratur, aliud hinc habetur argumentum desumptum ex iudicio peritorum de ipsa Sacra Imagine de Guadalupe. De quo argumento adhuc tractandum est, etsi plura de illo dixerit D. Michael Cabrera in Opusculo in prima hujus dissertationis parte inserto, et alii viri in Arte pingendi periti ejus iudicium approbaverint. His animadversis, argumenta proponantur.

ARGUMENTUM PRIMUM.

Veritas Guadalupensis Apparitionis demonstratur ex antiquissima consuetudine illam mexicanis hymnis enarrandum in Tepeyaquensi Templo celebrabatur, necnon aliquando etiam in Mexici urbe.

Mos fuit apud antiquos mexicanos rerum magni momenti memoriam conservare, et ad posteros transmittere publice illas, et festive in choreis (danzas) versibus decantando; quos versus pueros edocebant, qui rursus cum provectae essent aetatis, illos decantabant; unde rerum memoria per quingentos, et etiam per mille annos perdurabat.

Constat ergo apud auctores, juxta hunc morem, eo ipso die, quo processione solemnī, ut postea dicitur, ipse felicissimus Zumarraga, coram quo Sacra Imago Guadalupensis apparuit, eandem Imaginem ē Maxima Mexicea Ecclesia ad Tepeyaquense primum Templum detulit, mexicanum de hac re hymnum, compositum a D. Francisco Plácido, qui Azcapotzalco praeerat, fuisse decantatum; atque deinde, per integrum fere saeculum, id est, usque ad annum 1629, quo B. M. V. de Guadalupe Imago Mexicum delata fuit, (1) cum Apparitio Tepeyacac celebrabatur, historiam Apparitionum hymnis mexicano ser-

(1) Ut urbi aquis inundatae B. V. esset propitia.

mone ante templum consuevisse enarrari, indis quamplurimis choreas formantes, pretiosis apud ipsos vestibus ornatis. Quando anno 1634 e Mexicea urbe ad Tepeyacatl venerabilis Imago Guadalupensis solemnissima processione ab ipso Archipraesule Mexicano translata fuit, Clero saeculari et regulari comitante, et civilibus Magistratibus, et populo innumerabili, Apparitionis historia fuit carminibus enarrata: quod etiam deinceps ante Tepeyaquense Templum constat observatum.

De veritate eorum, quae de Apparitionibus praedictis carminibus enarrabantur, dubitare nemo potest: nam carmina illa coram frequentissimo populo Tepeyacac ad Templum in solemniori ejus Templi festo decantabantur: qui primis illis temporibus ea carmina audiebant, vixerunt tempore Apparitionum; qui postea audiebant, cum coaevis quam plurimi vixerunt: impossibile ergo, nisi enarrata ab omnibus ut vera fuissent habita, talia mirabilia publice coram plurimis dici, nullo contradicente, nec indo, nec hispano. Absque dubio vera omnibus erant, quae per saeculum, et amplius a primis Apparitionis temporibus, nullo contradicente, nec prohibente, publice, et solemniter narrabantur.

Major apparebit hujus argumenti vis, si alia perpendamus. Carmina illa publice decantabantur in festo Tepeyacac solemnissimo, prope civitatem Archiepiscopalem, et viris ecclesiasticis festo astantibus. Imo etiam aliquando decantata fuere cum ipsi Praesules, cum Clero, et civilibus Magistratibus, Sacram Imaginem solemnissima processione de urbe Mexici ad Tepeyacatl detulerunt, paulo post Apparitionem, saeculo XVI, et post Mexici inundationem, saeculo XVII.

Quis credat viros ecclesiasticos, et ipsos Antistites, de religione summo opere sollicitos, alia quotannis cantare toleravisse nisi ea, quae veritatem prae se ferrent? Quis credat mexicanos Praesules, cum processionibus praeesent, quae vera non erant, publice coram Antistite, et Clero,